

ANALIZA RYNKU TURYSTYCZNEGO SZWAJCARII

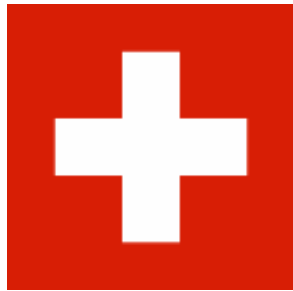
Aneta Pieczara
SUM\DZ\GR2

SZWAJCARIA

1. Informacje ogólne

Szwajcaria (Konfederacja Szwajcarska, Schweizerische Eidgenossenschaft, Confederation Suisse, Confederazione Svizzera)

Flaga Szwajcarii

Herb Szwajcarii

Powierzchnia: 41 285 km²	Ludność: 7 438 000	Gęstość zaludnienia: 180 osób \ km²	PKB: 50 524 USD \ 1 mieszk.
Stolica: Berno	Znak rejestracyjny: CH	Skrót waluty: CHF	Jednostka monetarna: 1 frank szwajcarski = 100 rappów

Szwajcaria jest jedną z mniejszych republik europejskich. Jej powierzchnia wynosi nieco ponad 41 tys. km². Terytorium Szwajcarii leży między granicami Francji, Włoch, Austrii i Liechtensteinu. Jest republiką federacyjną, składającą się z 26 autonomicznych kantonów. Leżąc u styku różnych obszarów językowych Szwajcaria sama stała się krajem wielojęzycznym. Najliczniej reprezentowane jest narzecze alemańskie języka niemieckiego, którym posługuje się prawie 65% ludności, zamieszkującej środkową i północną-wschodnią część kraju. Językiem francuskim posługuje się nieco ponad 18% mieszkańców zachodniej i południowo-zachodniej części Szwajcarii.

W kantonie Ticino ludność mówi po włosku (ok.12% ogółu mieszkańców kraju). Reliktowy język retoromański zachował się w środkowej części kantonu Graubünden i używa go około 1% ludności Szwajcarii. Granice językowe są równocześnie ważnymi liniami wyznaczającymi zasięg wyznań religijnych, a także odmiennych form kulturowych a

zwłaszcza budownictwa, strojów ludowych i zwyczajów. W Szwajcarii rezyduje stale duża liczba ludności obcokrajowej (400 tys.), a jednocześnie Szwajcaria jest krajem tradycyjnie emigracyjnym. Emigracja szwajcarska kieruje się głównie do wysoko rozwiniętych państw Europy Zachodniej, USA i Kanady. Ogólna liczba ludności wynosi 6,8 mln osób. Ludność zawodowo czynna stanowi ok. 48% ogółu mieszkańców. W gospodarce szwajcarskiej pracuje stale i sezonowo znaczna liczba obcokrajowców. Około 1\5 zatrudnionych pracuje w usługach i gospodarce komunalnej, w handlu i komunikacji blisko 20%, w przemyśle i górnictwie ponad 40 %. W miastach mieszka około 60 % ludności, natomiast w aglomeracjach miejskich blisko 47% ogółu ludności. Szwajcaria jest wysoko rozwiniętym krajem przemysłowo-handlowym i wielkim międzynarodowym ośrodkiem bankowym.

1.1. Gospodarka

Szwajcaria jest jednym z najlepiej rozwiniętych państw świata, z gospodarką opartą na usługach bankowych, finansowych, ubezpieczeniowych, przemyśle precyzyjnym i turystyce. Długotrwała neutralność (od 1815) i zasada nienaruszalności tajemnicy bankowej ugruntowały zaufanie do Szwajcarii jako finansowego centrum Europy i świata. Napływ obcych zasobów pieniężnych umożliwił stopniowy rozwój rodzimego, wysoko wyspecjalizowanego przemysłu, intensywnego rolnictwa i turystyki. W latach 80 niewielkie tempo wzrostu gospodarczego (przeciętnie 2,1% rocznie), od początku lat 90. — recesję, spadek produktu krajowego brutto o 0,3% w 1992 i 0,9% w 1993. Usługi wytwarzają 62% produktu krajowego brutto, w tym sektor bankowo-ubezpieczeniowy — ok. 16%, przemysł i budownictwo — powyżej 34%, rolnictwo — ok. 4%; produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca — 42 003 dolarów amerykańskich. Szwajcarskie rezerwy złota wynoszą 83 mln uncji, dewizowe. Działa tu ponad 630 banków, z których 5 należy do największych w świecie: Schweizerischer Bankverein (z siedzibą w Bazylei, wartość depozytów 124 mld dolarów), Schweizerische Bankgesellschaft (Zurych, 114 mld dolarów), Crédit Suisse (Zurych, 89 mld dolarów), Schweizerische Volksbank (Berno) i Bank Leu. Łączna wartość depozytów w szwajcarskich bankach wynosi ponad 1000 mld dolarów, w tym ok.50% od klientów zagranicznych. Działają liczne, znane w świecie firmy ubezpieczeniowe (Zürich Insurance, Rentenaustalt, Reassurances), 6 giełd papierów wartościowych, w tym w Zurychu — największa w Europie. Same podatki stanowią 30% PKB Szwajcarii, dodatkowo 7% PKB

stanowią obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, inwalidzkie, składki na służbę zdrowia), co łącznie daje 37% PKB (dla porównania: Szwecja 52%, Wielka Brytania 36%, Polska 34,5%, Stany Zjednoczone 27%; z uwzględnieniem ubezpieczeń społecznych). W przeciwieństwie na przykład do Niemiec czy Szwecji służby zdrowia w Szwajcarii nie finansuje się z podatków, tylko z obowiązkowych ubezpieczeń, które są parapodatkami. PKB per capita wynosi nominalnie 50 tys. 524 dolarów, poziom porównywalny do Danii, a po zmierzeniu parytetem siły nabywczej 37 tys. 369 dolarów, również porównywalny do Danii. Wskaźnik Giniego dla Szwajcarii wynosi 33, co jest poziomem porównywalnym do Holandii, wyższym niż we Francji, Niemczech i krajach skandynawskich, ale niższym niż w wielu innych krajach.

1.2. Przemysł

Szwajcaria posiada bardzo nieliczne złoża surowców mineralnych. Wydobywa się głównie surowce do produkcji materiałów budowniczych (wapień, margle) i sól kamienna (Jura). Podstawą energetyki są elektrownie wodne na rzekach Alp. (58% produkowanej energii elektrycznej) i elektrownie jądrowe (40%). Produkcja energii elektrycznej na 1 mieszkańca Szwajcarii — 8568 kW · h (1994). Przemysł przetwórczy wytwarza z surowców importowanych produkty wysoko przetworzone (głównie na eksport), wymagające dużego nakładu pracy oraz myśli technicznej. Największe szwajcarskie koncerny przemysłowe to: Nestlé (branża spożywcza, obroty 36 mld dolarów, 1992), ABB Asea Brown Boveri (maszynowa, 29 mld dolarów), Novartis i Roche (chemiczne), Sulzer Brothers (maszynowe). Rozwinięty głównie przemysł elektromaszynowy, chemiczny i spożywczy. Przemysł elektromaszynowy dostarcza urządzenia sterownicze dla różnych gałęzi przemysłu, turbiny, generatory, silniki, między innymi okrętowe. Większość zakładów tego przemysłu jest skupiona w Zurychu, Winterthur, Baden. Tradycyjnie bardzo duże znaczenie ma wyrób zegarków znanych firm (SMH Holding, Montres Rolex, Montres Ebel, Patek - Philippe) w La Chaux-de-Fonds, Neuchâtel, Genewie. Przemysł chemiczny wyspecjalizowany w produkcji leków (główny ośrodek to Bazylea), spożywcze — serów, przetworów mięsnych i czekolady. Ponadto przemysł papierniczy, cementowy, włókienniczy i jubilerski. W Szafuzie i Neuhausen, w pobliżu hydroelektrowni znajdują się huty aluminium (importowany tlenek glinu).

1.3. Rolnictwo

Rolnictwo wysoko towarowe. Użytki rolne zajmują ok. 26% całej powierzchni kraju (2003), dominującą formą użytkowania ziemi są łąki i pastwiska (13,8%). Przeważają gospodarstwa o powierzchni 10–20 ha (średnio 16,2 ha). 1 ciągnik przypada na 14 ha użytków rolnych. Poziom nawożenia (349 kg nawozów sztucznych na 1 ha gruntów ornych) ma tendencję spadkową w związku z powszechną produkcją tzw. zdrowej żywności. Hodowla dostarcza ponad 80% wartości produkcji rolnej. Rozwinięta jest głównie hodowla bydła o kierunku mlecznym (przeciętny roczny udój od 1 krowy — 5000 litrów, 1994) i trzody chlewnej, w strefach podmiejskich — drobiu, w wyższych piętrach Alp i Jury — owiec. Na Wyżynie Szwajcarskiej przeważa uprawa pszenicy, jęczmienia, ziemniaków i buraków cukrowych, w dolinie Rodanu i nad Jeziorem Genewskim — warzyw i owoców (głównie jabłonie), na południowych stokach Jury — winorośli. Lasy zajmują ok. 31% powierzchni kraju ale ich znaczenie przemysłowe maleje w związku z rozwiniętą ochroną.

1.4. Miasta

Największe miasta Szwajcarii:

- Zurych - 371 767 mieszkańców
- Genewa - 185 524 mieszkańców
- Bazylea - 165 847 mieszkańców
- Lozanna - 129 000 mieszkańców
- Berno - 128 041 mieszkańców

1.5. Komunikacja

Szwajcaria to kraj o nowoczesnym systemie komunikacji położony na transalpejskich trasach tranzytowych z północy na południe Europy. System komunikacji tworzą połączenia kolejowe, drogowe, wodne i lotnicze. Linie kolejowe liczą 4,5 tys. km i są prawie w całości zelektryfikowane. Zapewniają one dzięki tunelom (Simplon-19,8 km, św. Gotharda-15 km) pokonanie bariery Alp. Rozbudowana sieć dróg o nawierzchni utwardzonej liczy prawie 70 tys. Km z tego 1700 km to autostrady. Drogi dzięki licznym tunelom, pokonują bariery górskie. Dla komunikacji międzynarodowej duże znaczenie ma żegluga wykorzystująca drogę wodną do Renu i jego połączenie aż z Morzem Północnym. Rozwijający się transport lotniczy ma do dyspozycji 67 lotnisk (największe porty to Zurych-Kloten, Genewa-Cointrin, Bazylea-Mulhouse).

1.6. Warunki naturalne rozwoju turystyki

Szwajcaria to kraj górzysto-wyżynny, w którym wyróżnia się 3 krainy geograficzne. Około 60% terytorium kraju zajmują Alpy, wyżyna Szwajcarska (30%) i góry Jura (10%). Alpy (Berneńskie, Penińskie, Glarneńskie, Lepontyńskie, Retyckie) zajmują północną i środkową część kraju. Mają one charakter osobnych grup górskich pooddzielanych obniżeniami dolinnymi (Rodan, Aare, Reiss, Linth, Ren, Ticino). Najwyższym punktem Szwajcarii jest leżąca na pograniczu szwajcarsko-włoskim grupa Monte Rosa, której turnia Dufour-Spitze wznosi się do wysokości 4638 m n. p. m.. Większość alpejskich szczytów pokrywają lodowce. Największe zalegają w Alpach Berneńskich. Tutaj znajduje się największy lodowiec alpejski Aletsch spływający ze stoków Aletsch Horn. W sumie lodowce zajmują 3000 km². Walory krajobrazowe Alp Szwajcarskich nie mają sobie równych w innych górach Europy i są największą atrakcją turystyczną kraju.

Drugą krainą geograficzną Szwajcarii jest wyżyna Szwajcarska Mittelland. Ciągnie się ona od Jeziora Genewskiego po Jezioro Bodeńskie, od północy ogranicza ją pasmo gór Jura. Jest to kraina o urozmaiconej rzeźbie i dużych deniwelacjach (400-1400 m), z licznymi jeziorami i głęboko wciętymi , krętymi dolinami rzek. Do wyżyny Szwajcarskiej przylegają

od zachodu fałdowe góry Jura (Jura Szwajcarska), wzniesione średnio do wysokości 800 m n.p.m. Najwyższą kulminacją w tych górach jest Mont Tendre 1679 m n.p.m.

Szwajcaria ma bardzo zróżnicowany, w zależności od położenia regionu, klimat. Na południowych nasłonecznionych stokach Alp występuje klimat śródziemnomorski, na wyżynie Szwajcarskiej klimat umiarkowanie morski, a w Alpach typowo górski. Niektóre doliny górskie posiadają klimat o właściwościach leczniczych (np. słoneczny, suchy klimat w górnej dolinie Rodanu i dolinach Alp Retyckich). Średnia temperatura powietrza i średnie opady dla stolicy kraju wynoszą: w styczniu -1 C i 74 mm, w lipcu 18 C i 143 mm. W najwyższych partiach Alp śnieg i lód zalegają przez cały rok. Charakterystyczne dla klimatu Szwajcarii jest występowanie ciepłego wiatru z południa i chłodnego z północy.

Sieć rzeczna Szwajcarii należy do czterech mórz (Północnego, Śródziemnego, Czarnego i Azjatyckiego). Największe rzeki to Ren z dopływem Aare, Thur, Rodan, Inn i wicino. Atrakcyjności krajobrazom alpejskim przydają liczne jeziora o znacznej powierzchni i głębokości. Mają one duże znaczenie tak dla turystyki, jak i gospodarki, często są traktowane jako ważne drogi wodne i zbiorniki retencyjne. Wyróżniają się pod względem powierzchni Jeziora: Genewskie o pow. 581 km² i głębokości maksymalnej 310 m, Bodeńskie (541 km² i 252 m głębokości) i Maggiore (212 km²), którego największe zagłębienie sięga 179 m poniżej poziomu morza.

Dla ochrony pierwotnej roślinności i krajobrazu istnieje w Szwajcarii wiele parków natury i rezerwatów. Jedyne parki narodowe- szwajcarski Park Narodowy utworzony w 1914 roku obejmuje szczytowe partie Alp Retyckich. U podnóża lodowca Aletsch utworzono rezerwat przyrody. Tereny objęte przyrodą stanowią 18% powierzchni kraju.

1.7. Regiony turystyczne

Szwajcaria Środkowa

Region ten ma bogatą przeszłość historyczną, gościli tutaj już Rzymianie. Obecnie turyści przyjeżdżają tutaj zwabieni niezwykłymi walorami krajobrazowymi. W górzystej części Wyżyny Szwajcarskiej, w okolicy Jeziora Czterech Kantonów oraz w Alpach

Berneńskich koncentruje się zarówno w lecie jak i w zimie ruch turystyczny. Tutaj znajduje się **Berno** (Bern) –stolica Szwajcarii, położona nad rzeką Aare. Miasto jest pełne cennych zabytków architektury. Na listę UNESCO wpisana została średniowieczna dzielnica miasta Neideck. Turyści odwiedzają berneńskie muzea - Muzeum Historii Berneńskiej, Szwajcarskie Muzeum Alpejskie, Szwajcarskie Muzeum Pocztowe i Muzeum Sztuki.

Berno jako stolica kraju jest siedzibą centralnych władz i urzędów federalnych, przedstawicielstw i organizacji międzynarodowych.

Stolicą turystyczną obszaru Jeziora Czterech Kantonów jest **Lucerna** (Luzern) - miasto znane jako kurort i miejsce festiwali muzycznych, ale warte zobaczenia również ze względu na zabytki.

Ośrodkami turystycznymi, położonymi nad Jeziorem Czterech Kantonów są miasta: Rigi oraz Burgstock i Seelisberg. Na uwagę zasługują też miasteczka położone nad brzegami jeziora, np. Buochs, Brunnen, Gersau, Vitznau.

W części południowej Jeziora Czterech Kantonów znajdują się miejscowości wypoczynkowe pełniące w zimie funkcje stacji sportów zimowych. (Altdorf, Andermatt, Engelberg).

Ważnym regionem turystycznym są Alpy Berneńskie stanowiące najwyższy fragment Alp. Stolicą regionu jest **Interlaken**, niewielkie miasteczko posiadające wiele hoteli, pensjonatów, moteli i kempingów będące znakomitym punktem wypadowym dla wycieczek w Alpy. Jest to jeden z najbardziej znanych w Europie rejonów alpinizmu i narciarstwa. Do bardzo popularnych miejscowości omawianego obszaru należą także: Grindenwald - wioska lodowców, Thun - ośrodek sportowy, Muren, Wengen, Adelboden, Gstaad - stacja narciarska głów koronowanych oraz stacja sportów zimowych Kandersteg.

Gryzonia

Gryzonia jest największym, ale najrzadziej zaludnionym kantonem szwajcarskim. Powierzchnia kantonu położona w większości w Alpach liczy 7 106 km², stolicą jest **Chur** (Khur). Większe rzeki to Inn i Ren. Znajduje się tu wiele ośrodków wakacyjnych: Davos, Klosters, Arosa. **Engadin**, w którym znajdują się Sankt Moritz i Pontresina, swoją sławę zawdzięcza wspaniałym jeziorom, zamkom. Szlaki turystyczne w Gryzonii liczą 10 500 km długości, narciarskie trasy zjazdowe – 1 500 km, a biegowe 870 km.

Tutaj powstało najstarsze uzdrowisko klimatyczne Szwajcarii **Davos**. Dolina Engandyny, słusznie uważana za najpiękniejszą krainę dolinną w całych Alpach, dzieli Gryzonię na dwie części. W dolinie tej powstały uzdrowiska i stacje sportów zimowych.

Tessyn (Ticino)

Tessyn znajduje się w dorzeczu rzeki Ticino w południowej Szwajcarii, graniczy z Włochami i obejmuje południowe stoki Alp otwarte ku Nizinie Lombardzkiej. Klimat oraz włoskie wpływy nadają okolicy charakter śródziemnomorski. Kraina ta obejmuje Alpy Lugańskie i Masyw św. Gotharda. Najwięcej turystów odwiedza miasta Lugano i Locarno. Często odwiedzane jest jezioro Maggiore. Nad brzegami jeziora powstały liczne kurorty, np.: **Lokarno** (ekskluzywne miejsce politycznych spotkań), **Ascona** (ośrodek świata artystycznego, tu spotykają się malarze, muzycy).

W Tessynie można spotkać wiele malowniczych wiosek oraz wiele ciekawych miast (np. zespół średniowiecznych fortec Bellinzony - stolicy kantonu - który został w 2000 roku wpisany na listę UNESCO).

Region Jeziora Genewskiego i Walezji

Region ten obejmuje obrzeże Jeziora Genewskiego (Leman) i wysokogórski teren Walezji (Wallis). Nad Lemanem największym ośrodkiem międzynarodowego ruchu turystycznego jest **Genewa** - miasto to jest siedzibą licznych organizacji międzynarodowych, miejscem kongresów i spotkań polityków, a także ważnym węzłem komunikacyjnym i międzynarodowym portem lotniczym.

Jezioro Genewskie jest największym alpejskim jeziorem (582 km²). Wzdłuż wybrzeża rozlokowały się uzdrowiska, miejscowości wypoczynkowe, średniowieczne zabytkowe miasteczka.

Lozanna - ma duże znaczenie jako węzeł komunikacyjny i port śródlądowy, centrum targów międzynarodowych oraz życia naukowego i kulturalnego. W pobliżu Lozanny leży **Ouchy** - dzisiaj ośrodek wypoczynkowy lozańczyków i baza wycieczek statkiem po jeziorze Genewskim.

Na wschód od Lozanny leżą także dwie miejscowości klimatyczne **Montreux** i **Vevey**. Montreux przyciąga turystów międzynarodowymi festiwalami muzyki i sztuki estradowej. Vevey słynie natomiast z pięknych plaż nad jeziorem.

Odmienne warunki rozwoju turystyki występują w **Walezji** - regionie o wysokogórskich krajobrazach. Przez Alpy Walijskie biegną drogi łączące Włochy z Francją. Znajdują się tutaj słynne przełęcze Simplon i św. Bernarda.

Alpy Walijskie dysponują doskonałymi warunkami narciarskimi, stanowią również dużą atrakcję dla alpinistów. Stacją sportów zimowych i bazą turystyki wysokogórskiej jest miejscowość **Zermatt**.

Najważniejsze ośrodki krajoznawcze Walezji to Sion i Brig. **Sion** jest stolicą kantonu ze średniowieczną zabudową, a zabytkowy **Brig** pełni dodatkowo funkcję ważnego węzła komunikacyjnego w dolinie Rodanu i dla tras transalpejskich.

Region Jury

Jura to region zróżnicowany pod względem krajobrazowym, historycznym i kulturowym, obejmuje obszar ciągnący się wzdłuż granicy z Francją. Ważnym centrum międzynarodowego ruchu turystycznego jest **Bazylea**.

Największą atrakcją tego regionu są położone na obrzeżu Jury jeziora Neuchatel, Biel i Joux, a także wąwozy Pichoux i Taubenlesch. Stolicą i ośrodkiem kulturalnym regionu jest **Neuchatel**, miasto pełne średniowiecznych zabytków architektury. Jura posiada kilka ośrodków górskich, przeznaczonych dla mniej doświadczonych narciarzy i turystów: Sankt Cergue, St. Imier, St. Orsanne.

Najważniejszą miejscowością uzdrowiskowo - kąpieliskową omawianego regionu jest Yverdon, położone nad jeziorem Neuchatel.

Region północno - wschodni

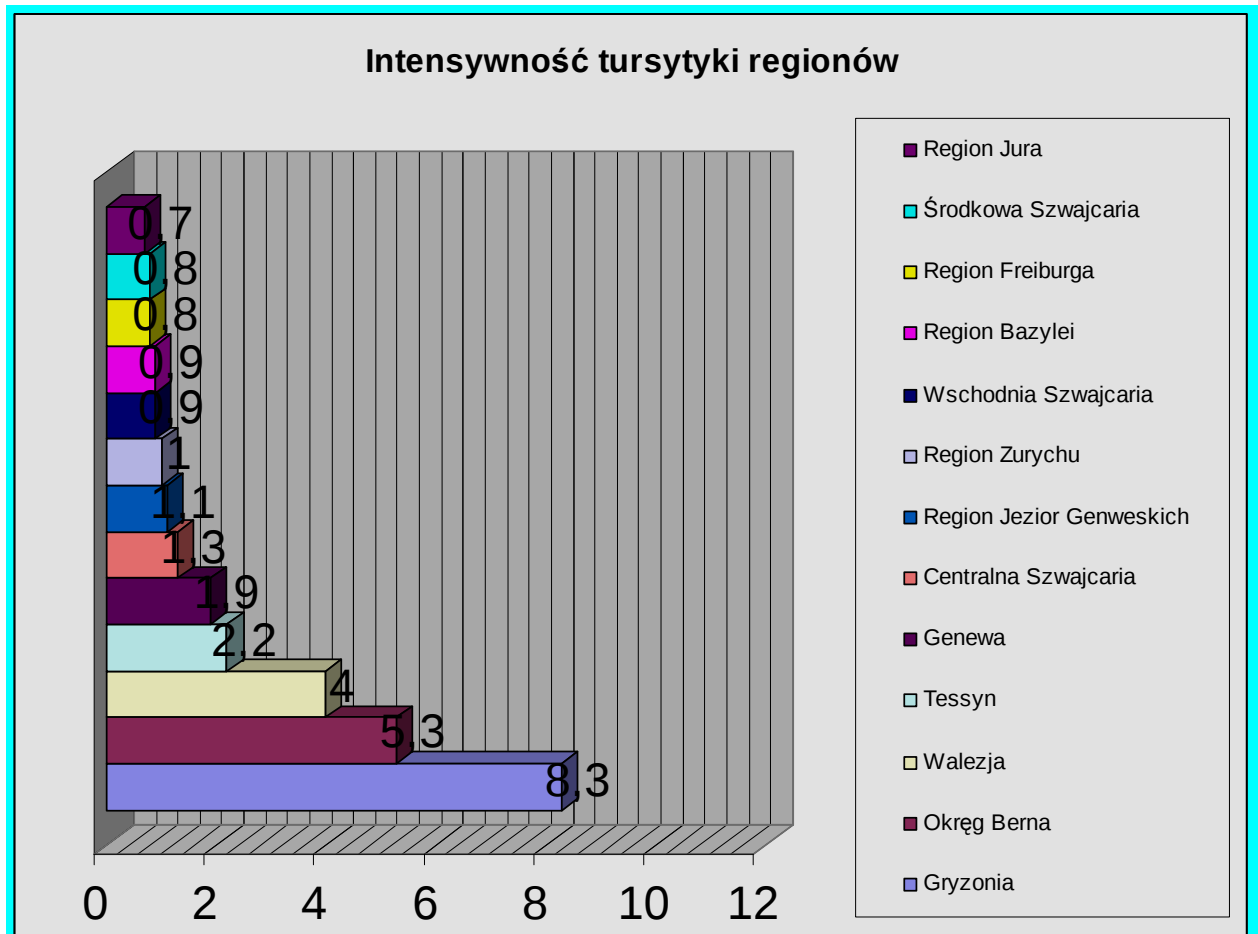
W regionie tym dominuje turystyka o nastawieniu krajoznawczym. Głównym miastem i ośrodkiem rozrządowym dla ruchu turystycznego jest **Zurych**, leżący na północnym krańcu Jeziora Zuryckiego. Jest on największym centrum zagranicznego ruchu turystycznego w Szwajcarii, najważniejszym międzynarodowym portem lotniczym kraju i węzłem komunikacyjnym na tranzytowych trasach z Francji i Niemiec do Włoch. Zurych pełni funkcję centrum bankowego i ośrodka firm ubezpieczeniowych. Wśród wielu muzeów wyróżnia się Narodowe Muzeum Szwajcarskie, Muzeum Sztuki, Muzeum Sztuki Użytkowej. Świadectwem bogatej historii miasta są liczne zabytki architektury, m.in. bazylika romańska. Co roku na wiosnę odbywa się tu impreza kulturalna „Powitanie wiosny”.

Ważnym ośrodkiem turystyki krajoznawczej jest położona nad Renem **Szafuza** (Schaffhausen). W pobliżu Szafuzy atrakcją dla turystów są wodospady Renu (21 m wysokości). Inne znane ośrodki turystyczne to Sankt Gallen, Rapperswill, Stein am Rhein, Herisan. Ośrodki turystyki wypoczynkowej zlokalizowane są w rejonie Jeziora Bodeńskiego z najbardziej znanym kąpieliskiem Bad Ragaz. W rejonie Appenzell znajdują się ośrodki narciarskie (np. Wildhaus i Unterwasser) oraz lotniska (np. Heider, Walzenhauser i Weissbad). Szczególnie bogatą historię ma Baden, znane już w czasach rzymskich jako Aquae Helvetica, posiadające źródła wód siarkowych o temperaturze 48 C. Stolicą kantonu jest **Aarau** - miasto zabytkowe.

2. Analiza rynku turystycznego Szwajcarii

2.1. Odwiedzane regiony

Wartości wskaźników pokazują silną turystyczną koncentrację w kantonie Gryzonia (8,3), w okręgu Berna (5,3), w Walezji (4,0). Najniższą wartość wskazuje Region Jury (0,7).

CH=1,3

Źródło: Urząd statystyczny Szwajcarii (Bundesamt für statistik)

2.2. Kraje emitujące turystów do Szwajcarii

W 2006 roku ok. 56,4% noclegów w całej turystycznej bazie noclegowej Szwajcarii usytuowało się na koncie zagranicznych gości. To jest nieco więcej niż w roku 2005 (ok. 55,6%). Najwięcej noclegów zarezerwowali goście ze Szwajcarii (43,6%), Niemiec (16,5%), Wielkiej Brytanii (6,3%) i ze Stanów Zjednoczonych (4,8%). Następnie Francja (3,6%) i Włochy (3,0%). Wszystkie wyżej wymienione kraje wskazują naprzeciwko roku 2005 wzrost liczby noclegów w całej turystycznej bazie noclegowej Szwajcarii. Najmniejszy wzrost + 3,5 %, ale bądź co bądź dobry, został zarejestrowany przez Niemcy, natomiast największy wzrost wyniósł +11% - USA. Liczba noclegów w całej turystycznej bazie noclegowej wyraźnie wzrasta wśród krajów wysoko rozwiniętych. Wśród turystów i turystek z Chin (bez Hongkongu) zanotowano 19,5% więcej noclegów niż w 2005r.. Podobnie wyraźny wzrost był wśród gości z Rosji (+18,7%), z państw z zatoki (Golfstaaten) (+15,6%) oraz z Indii (+14,2%).

2.3. Dochody z turystyki przyjazdowej

Turystyka odgrywa znaczącą rolę w Szwajcarskiej gospodarce. W roku 2005 goście z zagranicy wydali 13,7 mld franków. Turystyka jest w Szwajcarii trzecim (za przemysłem chemicznym i metalurgicznym) źródłem dochodu z eksportu (6,1%).

Zagraniczny bilans ruchu wykazuje od lat aktywne saldo. Zagraniczni goście w Szwajcarii wydają więcej niż szwajcarscy turyści za granicą. (2005 r.- saldo wyniosło 2, 2 mld franków).

Obok przemysłu turystycznego z turystyki korzystają także inne branże: handel, transport, banki, ubezpieczenia, przedsiębiorstwa kulturalne i inne.

Dochód z turystyki	2003	2004	2005	2006
	Mrd. Fr.	Mrd. Fr.	Mrd. Fr.	Mrd. Fr.
Turyści z kraju	9,6	9,7	1)	1)
Turyści z zagranicy	11,6	11,9	12,5	13,3
Razem	21,2	21,6	1)	1)
Część PKB	5,1%	4,8%	1)	1)

1) nie została jeszcze opracowana

Źródło: Urząd statystyczny Szwajcarii (Bundesamt für Statistik)

Ruch turystyczny z noclegiem jako główne źródło dochodu.

Poniższa tabela przedstawia frekwencyjną, obrotową oraz cenową statystykę w kraju i za granicą.

Dochód/Wydatki	Dochód z wydatków zagranicznych turystów w Szwajcarii w Mrd. Fr.			Wydatki Szwajcarek i Szwajcarów za granicą w Mrd. Fr.		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Ruch turystyczny z nocowaniem	7,8	8,2	8,8	7,7	8,6	9,7
Turyści w gościnie i u znajomych	6,1	6,4	6,9			
Pobyt w celach naukowych	1,7	1,8	1,9			
Ruch tranzytowy, dzienny	2,5	2,8	3,0	2,4	2,5	2,6
Wydatki konsumpcyjne ludzi pracujących za granicą (krótki pobyt)	1,5	1,5	1,6	0,0	0,0	0,0
Razem	11,9	12,5	13,3	10,1	11,1	12,4

Przeciętne wydatki zagranicznych gości za nocleg

Rodzaje obiektów	Wydatki we Frankach w 2003 roku			
	Kwatera (nocleg)	Żywność	Koszty uboczne	Całość
Goście w hotelu	143	72	86	301
Goście w domach wczasowych	24	29	26	79
Goście w kempingach	13	26	22	61
Goście w schroniskach młodzieżowych	20	26	20	66
Goście u rodziny i znajomych				33

Źródło: Urząd statystyczny Szwajcarii (Bundesamt für statistik)

Wydatki zagranicznych gości przypadają nie tylko na branżę hotelarską czy restauracyjną, ale także na inne branże.

Poniższa tabela przedstawia na co wydali najczęściej swoje pieniądze turyści z zagranicy w 2004 roku.

Branża	Wydatki w 2004 roku
Przemysł paliwowy	695 mln. Fr.
Wyroby tytoniowe	137 mln. Fr.
Wyroby cukiernicze	288 mln. Fr.
Pamiątki	67 mln. Fr.
Taksówki	111 mln. Fr.
Przejażdżki statkiem	20 mln. Fr.
Zabytki	21 mln. Fr.

Źródło: Urząd statystyczny Szwajcarii (Bundesamt für statistik)

2.4. Aktywność turystyczna mieszkańców Szwajcarii

Szwajcarzy w 2003 roku przedsięwzięli przeciętnie prawie 3% prywatnych podróży i 0,3% biznesowych podróży (pod uwagę brane są podróże tylko z noclegiem). 82% Szwajcarów było co najmniej raz w podróży, natomiast 73% było co najmniej raz w podróży z co najmniej czterema noclegami. Intensywność krótkich (mniej niż cztery noclegi) podróży w ubiegłych latach spadła, jak również podróży służbowych. Natomiast intensywność długich podróży nie zmieniła się. Długie podróże za granicę pokazywały wzrastającą tendencję, natomiast podróże po kraju straciły na znaczeniu. W całości długich, prywatnych podróży za granicę odbyło się 6 756 400, z czego 5 779 600 do europejskich krajów. Sąsiadujące kraje ze Szwajcarią były najczęstszymi celami: Włochy - 1 607 500 podróży, Francja - 1 263 000. Pomimo swojej bliskości Niemcy były celem podróży szwajcarów tylko 513 600 razy. 976 800 podróży do pozaeuropejskich krajów w 2003 roku oznaczały 15% wszystkich podróży za granicę. 149 700 podróży odnotowano do USA i Kanady.

2.5. Wydatki na podróże

Podróżujący w 2003 roku wydawali podczas prywatnych podróży z noclegiem w Szwajcarii najczęściej maksymalnie 25 CHF za noc i osobę, odpowiednio nocleg za granicą kosztował Szwajcarów najczęściej od 101 do 200 CHF. Wydatki powyżej 200 CHF za noc i osobę są raczej częściej spotykane za granicą aniżeli w kraju. Na podróże służbowe z noclegiem nie wydaje się nigdy ponad 40% więcej niż 200 CHF za noc i osobę, natomiast na podróże służbowe za granicę nie więcej niż 70% tej wartości.

Podróże są wyraźnie droższe, gdy wyjeżdża się za granicę, natomiast podróże bez noclegów wyraźniej mniej kosztują niż z noclegiem. Podróże w których celem są wakacje i wypoczynek kosztują dwa razy więcej niż podróże w odwiedzinach.

Cena podróży zależy od wybranego zakwaterowania i środka transportu. Podróże prywatne z noclegami w hotelach są do trzech, a nawet czterech razy droższe niż podróże z zakwaterowaniem w innych obiektach. Przeciętnie mężczyźni wydają na prywatne podróże

trochę więcej niż kobiety. Tendencyjnie wzrastają wydatki na osobę i za nocleg wśród ludzi z wyższymi dochodami.

2.6. Środki lokomocji

Wakacje i podróże służbowe (z co najmniej jednym noclegiem) mieszkańców Szwajcarii odbywają się w większości (ponad połowa) własnym samochodem, ok. 1/5 kolejną, 18% - samolotem, 4% autokarem, tramwajem, metro. Więcej niż połowa podróży prywatnych z nocowaniem odbywa się własnym samochodem. Samochód jest dominującym środkiem transportu w Szwajcarii w prywatnych podróżach, na drugim miejscu sytuuje się samolot w długich podróżach za granicę. Do podróży służbowych w Szwajcarii wykorzystuje się przede wszystkim samochód oraz kolej, natomiast samochód i samolot w zagranicznych podróżach służbowych stoją na pierwszym miejscu. W podróżach bez noclegów podróżni poruszają się najczęściej samochodem.

2.7. Profile turystów (kto podróżuje, jakie grupy wiekowe, status społeczny, częstotliwość wyjazdów)

Wiek	Liczba podróży w ciągu roku	Podróże służbowe	Roczny dystans	Co najmniej jedna podróż w ciągu ostatnich 4 miesięcy (%)
6 -17lat	2,9	0,2	3775	61,2
18 - 25 lat	2,6	3,6	4576	54,8
26 - 45 lat	3,3	17,1	5857	60,4
46 - 64 lat	2,6	13,7	4919	55,5
66 i więcej	1,5	0,7	2475	35,3
Płeć				
Mężczyźni	2,8	16,2	5013	57,1
Kobiety	2,5	4,7	4267	52,4
Dochód domowy				
4000 CHF	1,6	3,5	2362	36,3
4001 - 800 CHF	2,6	7,4	4097	55,7
8001 - 1200 CHF	3,6	11,9	6778	69,8
Więcej niż 12000 CHF	4,4	24,2	8758	73,6
Miejsce zamieszkania				
Aglomeracje gminne	2,9	11,3	4881	56,0
Poza aglomeracją gminną	2,8	10,7	5389	57,1
Miasta	1,4	12,3	3105	34,5
Gminy wiejskie	2,4	10,2	4639	49,8
Razem	2,7	10,7	4639	54,8

Źródło: Urząd statystyczny Szwajcarii (Bundesamt für statistik), Mikrozensus 2005

Renciści podejmują wyraźnie mniej podróży z noclegami niż reszta społeczeństwa. Najdłuższe odległości wybierają ludzie w przedziale wiekowym od 26 - 45 lat. Mężczyźni

podróżują częściej niż kobiety. Natomiast im wyższy dochód w gospodarstwie domowym tym częściej społeczeństwo podróżuje.

2.8. Infrastruktura i baza turystyczna

Pociąg

Szwajcaria posiada najszerszą sieć dróg kolejowych na świecie. Długość szwajcarskich sieci szynowych wynosi 5270 kilometrów. Sieć kolei oferuje dziennie ok. 5600 pociągów albo 344 000 kilometrów dróg kolejowych. Z czego około połowa przypada na odległe trasy (Eurocity, Intercity, pociągi pośpieszne), natomiast druga połowa przypada na pociągi regionalne oraz szybką kolej miejską. W 2006 roku sieć kolei przetransportowała 285 milionów osób. Przeciętna droga podróży wynosiła około 50 kilometrów dziennie.

- Sieć linii otwartego ruchu drogowego w Szwajcarii na szynach, ulicach, jeziorach, rzekach wynosi 28 112 kilometrów.
- Obsługiwanych jest 27 300 przystanków

Autobus, Tramwaj

Na 1765 kilometrów linii drogowych z ilością 7602 pracowników, 17 przedsiębiorstw drogowych przewiozło 864 miliony pasażerów: tramwajem, trolleybusem i autobusem w obrębie dużych aglomeracji miejskich.

Statki

177 statków oferuje 51 102 miejsc noclegowych. W 2006 roku prawie 13,4 miliony pasażerów zostało przewiezionych po jeziorach i rzekach. To jest około 2% więcej niż w roku 2005 (13,2 milionów pasażerów).

Samolot

- ponad 33 miliony pasażerów samolotów (2006)

Szwajcarskie lotniska w roku 2006 liczyły ok. 620 000 miejsc manewrowych samolotów (pasy startowe i lądowanie). Z 33, 5 milionów startujących albo lądujących pasażerów ok. 6 milionów wybrało Szwajcarię jako cel podróży.

Lotniska	Ruch	Pasażerowie miejscowi	Podróżujący tranzytowi	Wszyscy Pasażerowie
<i>Bazylea - Mulhouse</i>	81 865	3 966 014	43 632	400 96 46
<i>Berno - Belp</i>	51 279	113 096	4 661	117 757
<i>Genewa</i>	176 709	9 905 426	57 561	9 962 987
<i>Lugano</i>	21 091	193 941	0	193 941
<i>St. Gallen - Alteurhein</i>	29 300	109 749	0	109 743
<i>Zurych</i>	260 786	12 942 023	6 114 226	19 056 249
<i>Razem</i>	621 030	27 230 243	6 220 080	33 450 323

Źródło: Swiss International Airports Association, www.siaa.ch, 23.11.2007r

Kolejki górskie

Kolejki górskie są często napędzającym sektorem w turystycznych celach podróży oraz generują także pośrednio lub bezpośrednio dzieło w innych branżach.

Kolejki górskie w Szwajcarii oferują ponad 4700 pełnoetatowych miejsc pracy. Od egzystencji kolejek górskich uzależnionych jest pośrednio lub bezpośrednio jeszcze ponad 40 000 miejsc pracy w Hotelarstwie, Handlu Detalicznym, Gastronomii oraz Szkołach narciarskich. Produktywność kolejek górskich w Szwajcarii w porównaniu z innymi branżami turystycznymi jest znacznie wyższa.

Sport

W Szwajcarii znajduje się około 180 szkół nauki jazdy na nartach oraz snowboardzie, w których jest zatrudnionych około 4000 nauczycieli. W szczycie sezonu liczba zatrudnionych sięga nawet do 7500 nauczycieli. Oferty nauki jazdy skierowane są zarówno dla dorosłych, jak i dzieci.

2.9. Biura podróży

86% biur podróży w Szwajcarii jest aktywna w swoim obrębie (2006). W roku 2005 było jeszcze 92% aktywnych biur podróży.

80% biur podróży rozsyła swoją ofertę możliwie najdalej (różne segmenty rynku), 20% to biura specjalistyczne. Region sprzedaży największej liczby ofert przez biura podróży to obręb Zurychu.

Więcej niż połowa wszystkich biur podróży w Szwajcarii ma swoją siedzibę w miastach liczących ponad 25 000 mieszkańców, około 1/3 w miastach z liczbą ponad 100 000 mieszkańców (dane 2006 rok).

2.10. Zrzeszenia turystyczne i instytucje w Szwajcarii, ważniejsze strony internetowe

- **Switzerland Convention & Incentive Bureau (SCIB)**, www.MySwitzerland.com,
- **TOUREX- zrzeszenie ekspertów od turystyki**
- **Touring Club Schweiz (TCS)**, www.tcs.ch
- **Veloland Schweiz**,
- **Verband öffentlicher Verkehr (VöV)**,
- **Verband Schweizer Tourismusmanager (VSTM)**, www.vstm.ch, info@vstm.ch.
- **Verband Schweizerischer Schifffahrtsunternehmen (VSSU)**, www.vssu.ch.
- **Vereinigung diplomierter Hoteliers - Restaurateurs SHV/Hotelmanager**

- **HF-NDS**, www.vdh.ch, welcome@vdh.ch.
- **Wohlbefinden Schweiz**, www.wohlbefinden.com, info@wohlbefinden.com.
- **Schweizerische Gesellschaft für Hotelkredit (SGH)**, www.sgh.ch,
www.hotelanalyser.ch, info@sgh.ch.
- **Schweiz Tourismus (ST)**, www.MySwitzerland.com, info@myswitzerland.com.
- **Staatssekretariat für Wirtschaft (SECO)**, www.seco.admin.ch.
- **Bundesamt für Statistik (BFS)**, Sektion Tourismus, www.statistik.admin.ch, Info-Tour@bfs.admin.ch.
- **Bundesamt für Verkehr (BAV)**, www.bav.admin.ch, info@bav.admin.ch.
Instytut Turystyki
- **Forschungsinstitut für Freizeit und Tourismus (FIF)** www.fif.unibe.ch,
fif@fif.unibe.ch.
- **Institut für Öffentliche Dienstleistungen und Tourismus (IDT-HSG)**
www.idt.unisg.ch, idthsg@unisg.ch.
- **Institut für Tourismus**, www.hec.unil.ch/uert,uert@unil.ch.
- **Institut für Tourismuswirtschaft (ITW)**, www.hsw.fhz.ch/itw, itw@hsw.fhz.ch.
- **Institut Wirtschaft & Tourismus (IET)**, <http://iet.hevs.ch>, tourisme@hevs.ch.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Szwajcarii

Ambasada RP

Elefenstrasse 20 a

3000 Bern 15

3. Znaczenie rynku turystycznego Szwajcarii dla Polski

Przyjazdy Szwajcarów do Polski (tys.) (1999 - 2006)

Razem 1999	Razem 2000	Razem 2001	Razem 2002	Razem 2003	Razem 2004	Razem 2005	Razem 2006
62,3	45,1	41,6	37,8	38,3	48,8	42,4	47,2

Źródło: GUS; opracowanie: Instytut Turystyki.

Przyjazdy Szwajcarów do Polski w ciągu trzech kwartałów 2007 roku (tys.)

Liczba przyjazdów w 2007 roku				Zmiany 07/06			
I kw.	II kw.	III kw	Razem 9 mies.	I kw.	II kw.	III kw.	Razem
9,1	15,1	20,7	45,0	26,8%	19,3%	33,1%	26,9%

Źródło: GUS; opracowanie: Instytut Turystyki.

Z powyższych danych wynika, iż w roku 1999 najwięcej Szwajcarów(62,3tys.) odwiedziło Polskę, natomiast w roku 2002 najmniej (37,8 tys.). W roku 2007 do Polski przyjechało 45 tys. Szwajcarów. W lecie (lipiec i sierpień) najbardziej wzrosła liczba przyjazdów z Szwajcarii do Polski.

Turyści z Szwajcarii korzystający w latach 2000 - 2006 z obiektów zakwaterowania zbiorowego w Polsce. (tys.)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
35,2	32,5	28,3	29,4	32,3	29,6	28,5

Źródło: GUS; opracowanie: Instytut Turystyki.

Z powyższych danych wynika, iż najwięcej Szwajcarów skorzystało z obiektów zakwaterowania zbiorowego w 2000 roku (35,2 tys.), natomiast najmniej w latach 2002 (28,3 tys.) oraz 2006 (28,5 tys.)

Wielkość wydatków turystów szwajcarskich w Polsce

Wielkość wydatków w Polsce		Wielkość wydatków w Polsce na 1 turystę		Turyści w Polsce jako % mieszkańców
W mln USD	Wartość stand.	W USD	Wartość stand.	Wartość stand.
16	0,0036	381	0,0738	0,0215

Źródło: GUS; opracowanie: Instytut Turystyki.

Powyższa tabela przedstawia wielość wydatków turystów z Szwajcarii w mln USD.

Cele przyjazdów turystów zagranicznych do Polski

Wyniki uzyskane w pierwszym półroczu 2007 roku wskazują na zmianę struktury celów pobytu. Znacznie, zwłaszcza w pierwszym kwartale, wzrosło znaczenie turystyki biznesowej w przyjazdach do Polski. Łącznie co trzeci przyjazd związany jest ze sprawami służbowymi. Zmalał odsetek wizyt w celach turystycznych (14%). Nie zmienił się istotnie odsetek odwiedzających krewnych lub znajomych. Wyraźnie więcej było natomiast podróży tranzytowych (20%), mniej zaś – przyjazdów na zakupy (9%). Pozostałe cele pobytu: zdrowotne, szkoleniowe, podjęcie dorywczej pracy, odwiedziny w miejscu pochodzenia,

sprawy religijne – występują bardzo rzadko. Służbowe lub biznesowe cele przyjazdu najczęściej deklarowali turyści z krajów 15 UE, w tym Niemcy.

Wśród nowych członków Unii (głównie mieszkańców Litwy, Łotwy i Estonii) zwracają uwagę – podobnie jak w 2006 roku – bardzo liczne podróże tranzytowe. Jeśli chodzi o turystów ze Szwajcarii to co najmniej 10% z ich przyjazdów do Polski wiąże się z przyjazdem w celach służbowych (biznesowych), są to turyści znajdujący się w grupie wiekowej 34 - 54. Szacuje się także iż wzrośnie liczba przyjazdów turystów w celach typowo turystycznych w przedziale wiekowym 35 - 45 lat.

Województwa najczęściej odwiedzane przez turystów zagranicznych to:

W pierwszym półroczu 2007 roku do najczęściej odwiedzanych województw należały: mazowieckie, małopolskie, wielkopolskie, dolnośląskie zachodniopomorskie, lubelskie i podkarpackie (te dwa ostatnie głównie za sprawą gości z Ukrainy).

PODSUMOWANIE

O atrakcyjności Szwajcarii dla turystyki zagranicznej decyduje wiele czynników. Oprócz walorów przyrodniczych i kulturowych duże znaczenie mają wielowiekowe tradycje turystyczne, wysoka jakość i standard usług.

Szwajcaria znana jest z dominacji recepcji ruchu turystycznego w sezonie zimowym. W 2005 roku na krótszy lub dłuższy pobyt zatrzymało się w Szwajcarii około 7,3 mln osób. Turystyka zagraniczna Szwajcarii ma charakter ruchu tranzytowego, co wiąże się między innymi z tym, że kraj ten jest dla przeciętnego turysty bardzo drogi. Największa liczba turystów przybywa do Szwajcarii z Niemiec, Francji, Włoch i Wielkiej Brytanii. W 2005 roku obsługa zagranicznego ruchu turystycznego przyniosła Szwajcarii dochód w wysokości 11,3 mld USD.

Społeczeństwo Szwajcarii charakteryzuje się bardzo dużą aktywnością w podróżach zagranicznych. Szwajcarzy wydają na wyjazdy ponad 9 mld USD, ale bilans turystyczny Szwajcarii jest dodatni.

Szwajcaria dysponuje dobrze rozwiniętą bazą infrastrukturą turystyczną. wielowiekowe tradycje turystyczne doprowadziły do powstania bazy noclegowej o uznanym standardzie. Tworzą tę bazę hotele, pensjonaty, zajazdy, motele, mieszkania wczasowe, kempingi, schroniska górskie itp. Ogółem baza noclegowa Szwajcarii liczy prawie 1,2 mln miejsc, z czego obiekty hotelowe skupiają prawie 300 tys. łóżek. Wysokie są wskaźniki koncentracji bazy noclegowej, średnio na 1 km² przypada 40 miejsc, a 15 miejsc noclegowych na każdych 100 mieszkańców tego kraju.

BIBLIOGRAFIA

1. Kruczek Z., Sacha S.: Europa – zarys geografii turystycznej, Kraków 1996
2. Kruczek Z.: Europa – geografia turystyczna, Krakow 2007
3. <http://pl.wikipedia.org/wiki/Szwajcaria>
4. Voyage NR 12 (113) Grudzień 2007
5. <http://www.berno.polemb.net/>
6. www.mySwitzerland.com,
7. <http://przewodnik.onet.pl/1253,160,,Szwajcaria,kraj.html>
8. <http://www.intur.com.pl/statystyka.htm>
9. <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index.html>
10. <http://www.bfs.admin.ch/bfs/portal/de/index/themen/10.html>
11. http://www.pot.gov.pl/Kategorie/bazy_wiedzy_i_bazy_danych/badania_i_analizy/potgov_second_category_view

ANALIZA SWOT

ATUTY:

- . Klimat sprzyjający uprawianiu turystyki zimowej, mający właściwości lecznicze.
- Ogromne dziedzictwo historyczno - kulturowe głównie z takimi miastami jak: Berno, Neuchatel, Zurych, Bazylea.
- Urozmaicone krajobrazy pod względem florystycznym i form terenu.
- . Jedno z najlepiej rozwiniętych państw świata, z gospodarką opartą na usługach bankowych, finansowych, ubezpieczeniowych, przemyśle precyzyjnym i turystyce.
- Dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych i kolejowych pozwala na prowadzenie transportu na wielu transalpejskich trasach tranzytowych z północy na południe Europy.
- Lokarno - miejsce politycznych spotkań.
- Davos - miejsce corocznego szczytu najbogatszych państw.
- Genewa - siedziba licznych organizacji międzynarodowych.
- Dobrze rozwinięta komunikacja lotnicza.
- Wysoka jakość i standard usług.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna, która umożliwia uprawiane wszelkich form turystyki.
- Najbardziej innowacyjny kraj Europy.

SŁABE STRONY:

- Kraj bardzo drogi dla przeciętnego turysty.
- Sąsiedztwo z państwami atrakcyjnymi turystycznie.
- Brak dostępu do morza.
- Znaczne zanieczyszczenie spowodowane wysoką urbanizacją głównych miast kraju.

ZAGROŻENIA :

- Globalne ocieplenie klimatu.
- Nadmierny ruch turystyczny powoduje dewastację środowiska.

SZANSE :

- Więcej środków przeznacza się na ochronę środowiska.
- Klimat o właściwościach leczniczych - co sprzyja rozwojowi turystyki uzdrowiskowej.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura narciarska - możliwość organizowania olimpiad zimowych.
- Sąsiedztwo z Niemcami - brak bariery językowej.

GALERIA ZDJĘĆ

ALPY W SZWAJCARII

JEZIORO GENEWSKIE

KANTON SZCHWYZ

BERNO - UNIWERSYTET